

Nr 221.

Av herr **Magnusson** i Skövde, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående beredande åt barnaföderskor av billigare och förbättrad vård av läkare och sköterskor.

Frågan om skydd och hjälp åt barnaföderskor har upprepade gånger varit föremål för motioner inom riksdagen, dels i form av framställningar om moderskapsförsäkring och beredande av ledighet från ansträngande förvärvsarbete under erforderlig tid före och efter förlossningen, dels i form av framställning om skydd och hjälp åt utomäktenskapliga barnaföderskor. Såvitt undertecknad kunnat finna, ha dessa framställningar resulterat i att statsunderstöd de senaste åren beviljats till sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, men det stora och omfattande spørsmålet om hjälp och vård åt barnaföderskor kräver därutöver vittgående åtgärder, innan det kan sägas ha nått en tillfredsställande lösning.

Det möter givetvis stora svårigheter för en enskild motionär att kunna framlägga fullständiga och detaljerade förslag till lösning av denna för enskilda och för samhället utomordentligt viktiga fråga, och nödgas jag därför nu begränsa mig till att anvisa några nära liggande åtgärder, som synas mig kunna och bära vidtagas oberoende av ett upprullande av spørsmålet i sin helhet, och ägnade att bringa väsentlig hjälp åt de kvinnor, som fullgöra födandets plikt. Att härvid en begränsning icke bör ske till enbart utomäktenskapliga barnaföderskor, såsom i vissa motioner skett, torde vara självfallet, ty givetvis bör den inomäktenskapliga barnsörden såväl ur samhällelig som sedlig och etisk synpunkt värdesättas vida högre än den utomäktenskapliga.

Vid den samhälleliga hjälpen och omvårdnaden om barnaföderskor är det en nära liggande åtgärd att bereda dessa bättre läkare- och skö-

terskevård vid förlossningen. Det skall i detta sammanhang oförbehållsamt erkännas att härutinnan mycket betydande framsteg gjorts, men, som jag senare skall visa, återstår ännu mycket, innan ett stort antal mindre bemedlade barnaföderskor komma i åtnjutande av behövlig omvårdnad.

För att kunna rätt bedöma hithörande spørsmål måste man känna till en stor del barnaföderskors ekonomiska och sociala förhållanden. I ett hem med begränsade ekonomiska resurser, där man saknar råd och möjlighet hålla tjänarinna eller ens en ständig hushållshjälp under barnsängstiden, där hjälpen mången gång inskränkes till vad en i sitt eget hem mycket upptagen grannhustru kan lämna, förorsakar den period, som barnaföderskan är urståndsatt att vårda om hemmet, ett kännbart förfall i hemmet och en ekonomisk nedgång, icke enbart eller mest genom de med barnafödelsen direkt förknippade utgifterna utan mest genom hemmets förfall på grund av husmoderns arbetsförmåga. Varje åtgärd, ägnad att främja hennes återvinnande av krafter och arbetsförmåga, är därför för sådana hem av utomordentligt värde.

Av denna anledning synes mig uppenbart, att en ekonomisk lättnad vid läkarehjälps anlitan samt en fylligare sköterskevård äro åtgärder, som böra snarast vidtagas samt ägnade att medföra icke blott en direkt besparing för fattiga hem och mödrar utan än mera genom det snabbare tillfrisknandet sätta modern i stånd att tidigare återinsätta erforderligt arbete för hemmets skötsel med därav följande oskattbara förmåner för hemmet och familjen. Åt den blivande barnaföderskan bör också beredas den trygghet, som vinnes av medvetandet, att hon i sin svåra stund har att vänta den bästa vård.

Till den nya läkaretaxa, som godkändes av 1918 års riksdag, fogade hr Norman jämte undertecknad en motion, vari vi bl. a. vände oss mot den del av taxan, som medger läkare, vilken biträder vid förlossningar, att härför uttaga förutom vanligt arvode ett tilläggsarvode intill 25 kronor. Denna bestämmelse är givetvis ägnad att för många mödrar i små omständigheter försvåra erhållandet av läkarehjälp vid förlossningen. Om också läkarna i många ömmande fall icke uttaga detta extraarvode, verkar dock befogenheten därtill avskräckande för många fattiga familjer. Motionen ifråga vann icke beaktande, kanske i någon mån beroende på det förhållandet, att den behandlades i riksdagens elfte timma, då man rätt ogärna underkastar ett förslag den omarbetning, som ändringsförslag betinga.

Visserligen har, som förut antytts, vården av barnaföderskor blivit

i betydande mån tillgodosedd och förbättrad genom barnmorskornas större kompetens och genom lagstadgade plikten för kommunerna att anställa och avlöna barnmorskor. Men därutöver torde dessas åligganden i fråga om skötseln efter förlossningen böra utsträckas och därjämte framför allt möjligheten till läkarhjälp utan att detta blir för familj eller moder ekonomiskt alltför betungande. Det jämförelsevis höga läkarearvodet, var till för avlägset boende ofta får läggas betydande utgifter för skjuts, utesluter ofta erforderligt biträde av läkare. Härvid är icke blott att räkna med de lyckligtvis allt fåtaligare fall, då förlossningen medför långvarig sjukdom eller död för moder eller barn utan kanske ännu mer med fall, där till följd av bristande vård orsakas större och längre arbetsförmåga för barnaföderskan och därav härrörande svårigheter för familjen samt därjämte med de talrika svåra barnsbörder, där modern och familjen behövde erfara den trygghet, som läkares närvaro skänker och där han kan förebygga svåra komplikationer, men där man på grund av de dryga kostnaderna i det längsta drar sig för att tillkalla läkaren.

Såsom förut påpekats är frågan om tillräcklig hjälp och vård åt barnaföderskor icke löst med blott de åtgärder, som här antytts, men otvivelaktigt skulle de innebära ett steg i rätt riktning. I en tid då alltför många, ofta av rent själviska orsaker, undandraga sig det offer för samhället, som otvivelaktigt gives genom att under känsla av ansvar föda och fostra nya samhällsmedlemmar, blir det mer än förut en samhällets plikt och självbevarelseåtgärd att i gengäld lämna hjälp och stöd åt dem, som fylla denna samhälleliga plikt. Och här är icke fråga att genom malplacerat understöd minska ansvars känslan utan lämna stöd och hjälp, där så verkligen är av nöden.

Jämsides med dessa lättnader och större möjligheter till läkarevård vid förlossningar bör också följa en förbättrad sköterskevård. Som regel torde kunna framhåvas, att barnmorskorna, åtminstone i södra och mellersta Sverige, icke ha större distrikt eller äro mer upptagna än att deras tid medger flera besök hos barnaföderskan än som nu åligger barnmorskan eller kommer modern till del, där ej familjefadern kan köpa dessa genom extra arvodestillägg.

Det synes mig att dessa spörsmål böra stå att lösa, utan att i anledning därav det allmänna behöver vidkännas några avsevärda kostnadsökningar. Det bör kunna förutsättas, dels att vår läkarekår utan krav på särskild ekonomisk gottgörelse skall gå med på en erforderlig förändring av läkaretaxan eller att kompensation beredes genom någon höjning i andra och mindre ömmande fall, dels ock att samma krav bör kunna

ställas på barnmorskorna. I vart fall bör lösningen av dessa spörsmål icke ekonomiskt avskräcka.

Åtgärder i här berörda syfte kräva givetvis taxe- och reglements-förändringar, som en enskild motionär ej kan på rak arm föreslå. Jag nödgas sålunda tillgripa utvägen att yrka på utredning, som dock ej synes behöva bli särdeles dyrbar eller tidskrävande.

På grund av det anförda tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t verkställa utredning angående beredande av billigast möjliga läkarehjälp för barnaföderskor och om ökad sköterskevärd åt dessa samt för riksdagen framlägga förslag i berörda hänseenden.

Stockholm den 21 januari 1921.

Karl Magnusson,

Skövde.